

22. august 2024

Til:

Udlændinge- og Integrationsministeriet
uim@uim.dk, jbl@uim.dk og papa@uim.dk.

Fra:

Røde Kors

Høringsvar vedr. forslag til lov om ændring af udlændingeloven og lov om socialtilsyn (Ændringer af regler på udlændingeområdet på området for indkvartering, ydelser og sociale indsatser m.v.)

Røde Kors takker for muligheden for at afgive høringssvar på høring over forslag om ændring af udlændingeloven og lov om socialtilsyn. I Røde Kors finder vi det glædeligt, at man med lovforslaget retter op på flere uhensigtsmæssigheder i udlændingeloven herunder særligt forslaget om, at uledsagede mindreårige fremover igen skal have mulighed for at blive privat indkvarteret hos nære familiemedlemmer, uden at skulle vente 6 måneder. Det har Røde Kors efterspurgt siden asylaftalens gennemførelse i 2013, og vi er ikke i tvivl om, at det kommer til at få stor positiv betydning for den lille gruppe af børn, der har herboende familie, som de ønsker at bo hos under deres asylsags behandling.

Konkret har vi følgende bemærkninger til det foreslåede:

Ligedeling af forsørgertillæg

Det foreslås, at den del af asylansørgernes ydelser, der er forsørgertillæg, fremover skal udbetales med halvdelen til hver af de forældre, der har fælles forældremyndighed. Dermed bliver ydelsessystemet for asylansøgere bragt i overensstemmelse med de nye udbetalingsregler for børne- og ungedyldelse, en ændring der er sket af ligestillingshensyn. Røde Kors bifalder naturligvis dette fokus på ligestilling og er enig i, at det er et vigtigt signal at sende om, at Danmark vægter ligestilling højt. Vi finder dog forslaget problematisk i forhold til forældre, der ikke lever sammen i asylsystemet og vi forudser, at det vil kunne få utilsigtede negative konsekvenser: Det vil blandt andet være tilfældet, hvor samlivet mellem to forældre i asylsystemet er ophævet, og den ene forælder ikke har samvær, eller kun meget begrænset samvær med fælles børn. Rådighedsbeløbet for familier i asylsystemet så lille, at den, der reelt afholder udgifterne til børnenes underhold, også bør have rådighed over det fulde beløb.

Udvidelse af lempelig adgang for privat indkvartering for mindreårige udlændinge, der opholder sig i indkvarteringsystemet

Med det foreslåede ophæves de 6 måneders 'karensperiode' der skal gå inden et uledsaget kan ansøge om at blive privat indkvarteret, så uledsagede mindreårige fremover kan blive privat indkvarteret hos nære familiemedlemmer umiddelbart efter en kort godkendelsesprocedure er gennemført.

Kravet om, at barnet skal have været asylansøger i 6 måneder, inden der kan søges om privat indkvartering, blev indført i forbindelse med asylaftalen i 2013. Inden da var privat indkvartering et vigtigt og meget værdsat tilbud til de uledsagede mindreårige, der har familie i Danmark. Røde Kors havde i samarbejde med de stedlige kommuner systematisk og kvalificeret socialfagligt tilsyn med de børn, der boede ude og samarbejdede med deres familier om deres opgave som værtsfamilier. Det var en ordning, der gav stor tryghed og stabilitet for børnene, og ofte ønskede familierne at fortsætte som værter, hvis børnene fik opholdstilladelse, og dermed kunne de blive boende i samme velkendte rammer både under og efter asylsagsbehandlingen.

Røde Kors gennemførte i 2015 en erfaringsopsamling vedrørende asylaftalen i sin helhed¹. Heraf fremgår det blandt andet, 'at Røde Kors' børnepsykologer vurderer, at flere af de mindreårige, der har herboende familie, der både kan og vil indkvartere dem og tage sig af dem, men hvor lovgivningen forhindrer dette, bliver yderligere traumatiserede. De interviewede børn beskriver, hvordan målet med flugten har været at genfinde en base og tryghed i de relationer, de har her, og hvordan de oplever et brud på deres forventninger, når dette ikke kan lade sig gøre.' Det er fortsat Røde Kors' oplevelse, at det er meget frustrerende for børnene, at de ikke kan få lov at bo sammen med familiemedlemmer, der ønsker at tage sig af dem, og det virker uforståeligt for dem, at reglerne er sådan.

Det er derfor meget glædeligt, at kravet om de 6 måneders ophold som asylansøgere foreslås fjernet. Røde Kors er overbevist om, at det kommer til at få meget stor betydning for de børn, der har mulighed for at flytte ud til nære familiemedlemmer umiddelbart efter den foreslåede godkendelsesprocedure.

Kredsen, som børnene kan søge om at blive indkvarteret hos, er ifølge bemærkningerne en person der har nær relation med den mindreårige udlænding, eksempelvis ældre myndige søskende, tanter, onkler eller bedsteforældre. Røde Kors mener, at det er vigtigt, at det beskrives fleksibelt og kan komme an på en individuel konkret vurdering. Det er vigtigt, at det er relationen, der er afgørende og at der er være plads til individuelle hensyn, således at f.eks. fætre og kusiner også kan udgøre nære relationer.

I forhold til ydelser til de privat indkvarterede børn, har Røde Kors noteret sig, at det af bemærkningerne fremgår, at barnet, der får tilladelse til privat indkvartering hos nære familiemedlemmer, fortsat vil være omfattet af Udlændingestyrelsens forsørgelsesforpligtelse og udlændingelovens regler om undervisning og aktivering. Det er vigtigt, for det er af afgørende betydning for, at den private indkvartering kan fungere, at de forhold er på plads, så barnet er sikret adgang til skole og uddannelse og sundhedsbehandling på samme vilkår som asylansøgere i indkvarteringssystemet. Det er også væsentligt, at spørgsmål om økonomi ikke har betydning for en families mulighed for at påtage sig opgaven med at tilbyde at have barnet boende hos sig.

Det foreslås, at der forud for Udlændingestyrelsens godkendelse af en privat indkvartering skal ske høring af det asylcenter, hvor barnet er indkvarteret, ligesom barnets personlige repræsentant skal høres. Med henvisningen til Børnekonventionens art. 12 sikres det også, at barnets egne synspunkter bliver inddraget, og det fremstår dermed som en grundig procedure, der involverer barnet selv og de fagpersoner omkring barnet, der varetager barnets tarv. Røde Kors anbefaler dog, at det foreslåede suppleres af et krav om involvering af den kommune, hvor barnet indkvarteres. Det er vigtigt, at forholdene i hjemmet undersøges af de sociale myndigheder på samme måde som ved netværksanbringelser og private plejefamilier. De sociale myndigheder bør også forpligtes til opfølgning, sparring og uddannelse til værtsfamilierne.

¹ [Røde Kors' erfaringer med asylaftalen af 19. september 2012 'Øget fokus på udrejse – nye muligheder for asylansøgere'](#)

Endelig skal Røde Kors også bemærke, at kravet om 6 måneders ophold, før der kan søges om privat indkvartering, også er et problem i de tilfælde, hvor beboere i asylsystemet er plejekrævende på grund af fysisk eller psykisk sygdom. Det vil være af utrolig stor betydning og give vigtig tryghed for den syge beboer at kunne bo sammen med sin nære familie og modtage den nødvendige pleje i hjemmet. På samme måde har Røde Kors i nogle tilfælde oplevet, at kvinder, der har været indkvarteret på krisecenter, skal tilbage på et asylcenter, uagtet at de har nære familiemedlemmer, som de vil kunne bo hos i trygge rammer. Røde Kors foreslår derfor, at Udlændingestyrelsen gives mandat til at dispensere fra kravet om 6 måneders ophold, før der kan søges om privat indkvartering, når der er tale om særligt sårbare og udsatte beboere i asylsystemet.

Ophør af hvervet som repræsentant

Hvis en uledsaget mindreårig har en ægtefælle, der indrejser, fremgår det af udlændingeloven § 56a, at repræsentantens hverv automatisk ophører. Den regel foreslås ophævet med lovforslaget. I praksis foretager myndighederne allerede i dag en vurdering af, om barnet fortsat skal være uledsaget og beholde repræsentanten, eller om barnet skal gøres ledsaget, så repræsentantens hverv ophører.

Det er Røde Kors' erfaring, at repræsentanten, også i tilfælde hvor den mindreårige har en ægtefælle, spiller en væsentlig rolle i forhold til at informere den mindreårige om rettigheder og muligheder. Det gælder støtte i mødet med myndigheder – både i forbindelse med spørgsmålet om ledsagelse, asylsagen og eventuel social sag og i at forklare den mindreårige om myndighedernes afgørelser. Røde Kors hilser derfor den foreslåede formalisering af praksis velkommen.

Revidering af reglerne om iværksættelse af sociale indsatser over for mindreårige udlændinge og unge udlændinge i alderen fra 18-22 år

Røde Kors ønsker at præcisere, at barnets lov er gældende for børn i asylsystemet, og det vigtigt, at det bliver slået fast, at der er lige rettigheder for børn og unge, uanset deres status. Det er en udfordring for socialforvaltningerne i kommunerne at gennemskue, hvilke regler der gælder for børn og unge på asylcentre og hvilke forpligtelser og muligheder de dermed har, når de skal træffe afgørelser om foranstaltninger. Med det foreslåede er det tanken, at barnets lov skal være gældende, men samtidig undtages en lang række vigtige bestemmelser i loven. Det er Røde Kors' opfattelse, at det både forringer asylansøgerbørnenes retsstilling og gør kommunerne mulighed for at navigere til barnets bedste unødvendigt vanskelig. Røde Kors skal derfor foreslå, at der findes en langt mere enkel og tilgængelig model for henvisning til barnets lov, så asylansøgerbørns rettigheder sikres.

Udvidelse af Socialtilsynets kompetence til at føre tilsyn med særindkvarteringssteder og steder med ekstern indkvartering

Røde Kors er positiv overfor forslaget om, at Socialtilsynet fremover skal varetage det faglige tilsyn med særindkvarteringssteder. Vi har gode erfaringer med samarbejdet med Socialtilsyn Midt, der fører tilsyn med børnecentrene. Ud over sikring af beboernes retssikkerhed, oplever vi, at tilsynet bidrager med værdifuld rådgivning. Med en udvidelse af socialtilsynets kompetence til også at gælde fagligt tilsyn på f.eks. Særcenter Øst, der drives af Røde Kors, imødeser vi positivt en fortsættelse af samarbejdet om fagligt tilsyn med nogle af asylsystemets mest udsatte beboere.

I lovforslaget nævnes også særlige centre eller indkvarteringssteder for 17-årige uledsagede. Røde Kors skal dertil bemærke, at den særlige indkvarteringsform, var en del af finansloven 2017. Røde Kors gjorde allerede dengang opmærksom på, at behovet for sådanne særskilte centre eller indkvarteringssteder ikke var til stede, men at disse derimod kunne skabe nogle u hensigtsmæssige

situationer, hvor uledsagede søskende blev adskilt på forskellige matrikler. Det er fortsat Røde Kors holdning, at uledsagede mindreårige skal indkvarteres på et børnecenter, uanset deres alder.

Røde Kors stiller sig til rådighed for yderligere information og dialog om ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ad h', likely representing Anders Ladekarl.

Anders Ladekarl
Generalsekretær